

ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

Identities Characteristic of Teachers in Catholic Schools.

ดิษพล รุ่งโรจน์วัฒนา

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.ธีรภัทร ฤโณภาส

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Disapon Rungrojworawatana

* Master of Education Program in Educational Management, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Dr.Dhirapat Kulophas

* Lecturer, Educational Management, Department of Educational Policy Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

ข้อมูลบทความ

- * รับบทความ 31 พฤษภาคม 2562
- * แก้ไข 6 สิงหาคม 2562
- * ตอรับบทความ 27 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ครูคาทอลิกคือพระสมณสาส์นคาทอลิกด้านการศึกษากว่า 7 ฉบับ ซึ่งเผยแพร่โดยสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้การตีความและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของครูประกอบด้วย 7 ประการ ได้แก่ 1) การดำเนินชีวิตเพื่อเป็นพยานถึงพระคริสต์ 2) การตระหนักและทุ่มเทให้กับหน้าที่ครู 3) การร่วมงานกับส่วนต่างๆ ของชุมชน 4) การเตรียมตัวและพัฒนาการสอนวิชาการทางโลก 5) การเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนคำสอน จริยธรรม ศิลธรรม และศาสนา 6) การเป็นผู้มีความสามารถในการสังเคราะห์หลอมรวมความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิต และ 7) การเจริญชีวิตจิตร่วมกับนักเรียนโดยตรงและต่อรายบุคคล ครูต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการปฏิบัติตนให้มีอัตลักษณ์เหล่านี้ และต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาอัตลักษณ์ดังกล่าวจากผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจดูแล เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกยังคงดำรงลักษณะเฉพาะของตนไว้และบรรลุจุดมุ่งหมายในการผลิตนักเรียนให้เป็นมนุษย์ผู้สมบูรณ์แบบ

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

Abstract

The objectives of this research were to study the Identities Characteristic of Teachers in Catholic Schools. The primary qualitative data consists of 7 documents published by the Sacred Congregation for Catholic Education. The research instrument was a document analysis form. Data analysis methods were content analysis by classification and inductive conclusion.

The results reveal that there were 7 Identities characteristic of Teachers in Catholic Schools, consisted of 1) living to testify of Christ, 2) awareness and dedication to the duty of a teacher, 3) joining every part of the community, 4) preparing and developing of secular knowledge, 5) being an expert in teaching moral and religious teachings, 6) being a person who capable of synthesizing, combining beliefs, culture, and life, 7) developing of spiritual life with each student directly and individually. Teachers in Catholic Schools might recognize the need to keep themselves following these identities and might receive continuous support in developing them from the school directors, executive director, and authority organization to maintained Catholic Identities in their school and achieve the goal of promoting students to be perfect human beings.

Keyword: Identities of Teacher in Catholic School

ความสำคัญของงานวิจัย

โรงเรียนคาทอลิกทั่วโลกถูกกำหนดให้มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไป สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกอ้างอิงถึงคำสอนของพระเยซูเจ้าและประกาศผ่านพระสมณสาส์นคาทอลิกว่า “โรงเรียนมีหน้าที่อบรมบุคคลให้ดำเนินชีวิตของตนตามแบบอย่างของพระคริสตเจ้า โรงเรียนจะต้องมีบรรยากาศที่มีชีวิตชีวาด้วยจิตตารมณ์แห่งอิสรภาพและความรักของพระวรสาร เพื่อช่วยเหลือให้เยาวชนเติบโตขึ้นเป็นมนุษย์ใหม่ที่ได้รับการชุบสร้างจากศีลล้างบาปในช่วงเวลาที่พวกเขา กำลังพัฒนาบุคลิกภาพของตน และในที่สุดการจัดระเบียบวัฒนธรรมทั้งหมดให้สอดคล้องกับข่าวดีแห่งการไถ่กู้เพื่อให้ความรู้ที่นักเรียนค่อยๆ สร้างสมเกี่ยวกับโลก ชีวิต และมนุษย์ จะได้รับความกระจ่างด้วยแสงแห่งความเชื่อ” (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2508:25) “โรงเรียนไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อเป็นเครื่องมือพิเศษในการพัฒนาสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมสมรรถนะในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากชนรุ่นก่อน การส่งเสริมความสำนึกในคุณค่าชีวิตและการเตรียมพร้อมด้านการทำงานอาชีพด้วย” (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2508:5) รูปแบบการเรียนการสอน

ในโรงเรียนคาทอลิกที่มีเอกลักษณ์สำคัญในส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแบบพระเยซูเจ้าให้แก่ผู้เรียนนี้เรียกว่า “อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก” อันมีขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รู้จักพระเจ้า สัมผัสความรักและความเมตตาของพระองค์ ปฏิบัติตนสอดคล้องกับหลักพระวรสาร จนที่สุดจึงกลายเป็นบุคคลที่เจริญทั้งปัญญาความรู้และจิตวิญญาณอันดีงาม

ทว่าสถานการณ์การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทยกำลังประสบปัญหา จากการสัมมนาของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ถึง 2 มิถุนายน 2561 ภายใต้หัวข้อ “อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก” (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2561:v) มีการประเมินสถานะโดยรวมของโรงเรียนว่าโรงเรียนคาทอลิกกำลังสูญเสียความโดดเด่นในฐานะผู้นำทางการศึกษาการมีอัตลักษณ์การให้การศึกษาอบรมที่ดี

ในเบื้องต้น พระศาสนจักรคาทอลิกเห็นความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมตามแบบพระเยซูเจ้าและพยายามส่งเสริมอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกให้แก่โรงเรียนภายในสังกัด ตลอดระยะเวลากว่าหกสิบปีที่ผ่านมา สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกได้เผยแพร่พระสมณสาส์นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือหลักในการกำหนดกรอบแนวทางและนโยบายการศึกษาของโรงเรียน

คาทอลิกทั่วโลก พระสมณสาส์นทั้ง 7 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ 1) พระสมณสาส์น “การศึกษาอบรมแบบคริสต์” (Gravissimum Educationis) 2) พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” (The Catholic School) 3) พระสมณสาส์น “ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน” (Lay Catholic in Schools) 4) พระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” (The Religious Dimension in Catholic School) 5) พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม” (The Catholic School on the Threshold of the Third Millennium) 6) พระสมณสาส์น “นักบวชและพันธกิจในโรงเรียน” (Consecrated Persons and their Mission in Schools) และ 7) พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” (Educating together in Catholic School)

พระสมณสาส์น “การศึกษาอบรมแบบคริสต์” (Gravissimum Educationis) เผยแพร่ในปี พ.ศ.2508 โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ พระศาสนจักรคาทอลิกมีหน้าที่สำคัญที่ได้รับมอบหมายจากพระเยซูคริสตเจ้าให้ประกาศธรรมล้ำลึกของการไถ่กู้ต่อมนุษยชาติ โดยพัฒนามนุษย์ทั้งครบ ทั้งชีวิตฝ่ายโลกและชีวิตฝ่ายจิตที่สัมพันธ์กับพระเจ้าโดยมีโรงเรียน

คาทอลิกเป็นสื่อกลาง (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2508)

พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” (The Catholic School) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2520 ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของที่ปรากฏอยู่ในโรงเรียนคาทอลิกคือ หน้าที่แห่งการเผยแผ่คำสอนของพระคริสตเจ้า (Evangelization) พระศาสนจักรเรียกร้องให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกได้เล็งเห็นความสำคัญของหน้าที่ดังกล่าว (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2520)

พระสมณสาส์น “ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน” (Lay Catholic in Schools) เผยแพร่ในปี พ.ศ.2525 ได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของฆราวาสที่ทำงานในโรงเรียนคาทอลิก ตระหนักถึงกระแสเรียก (Vocation) ในการทำงานของตนว่าเป็นมากกว่าอาชีพ แต่เป็นวิถีชีวิตและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เป็นการร่วมงานกับพระเจ้าในกระบวนการพัฒนามนุษย์ กล่าวคือ ฆราวาสคาทอลิกจะต้องเจริญชีวิตอย่างเป็นประจักษ์พยาน (Witness) ถึงพระเยซูคริสตเจ้า ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรักและเป็นไปตามคำสอนของพระองค์ อันเป็นการร่วมงานกับพระเจ้าในกระบวนการพัฒนามนุษย์ (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2525)

ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

พระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” (The Religious Dimension in Catholic School) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2531 กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิก นั่นคือการสอนศาสนาในโรงเรียน ซึ่งเป็นการสร้างนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามคำสอนของพระเยซูเจ้า ดำเนินชีวิตด้วยความรักและความถูกต้องท่ามกลางโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยค่านิยมอันขัดแย้งกับหลักการศาสนา (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2531)

พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม” (The Catholic School on the Threshold of the Third Millennium) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2540 กล่าวว่าโลกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม (third millennium) ซึ่งมีสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและท้าทาย (challenges) ต่อความเชื่อคาทอลิก การเกิดค่านิยมใหม่ๆ ที่นำไปสู่การประพฤติผิดบาป การสูญเสียความเชื่อ ฯลฯ โรงเรียนคาทอลิกอันเป็นสนามแห่งการแพร่ธรรมจะต้องเป็นความหวังให้แก่มวลมนุษยชาติ ต้องตระหนักในการทำหน้าที่ของตนคือการสร้างอัตลักษณ์คาทอลิกให้แก่นักเรียน เตรียมความพร้อมและหล่อหลอมนักเรียนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ดำรงชีวิตด้วยความรักมั่นคงในความเชื่อ มีการบริหารการศึกษาที่คง

ไว้ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนามนุษย์ตามแบบอย่างพระคริสตเจ้า รักและตั้งใจรับใช้สังคมด้วยความจริงใจและยั่งยืน (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2540)

พระสมณสาส์น “นักบวชและพันธกิจในโรงเรียน” (Consecrated Persons and their Mission in Schools) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2545 กล่าวถึงหน้าที่และบทบาทของบรรดาพระสงฆ์ นักบวชชายและหญิงที่ปฏิบัติงานหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งต้องตระหนักว่างานของตนเป็นกระแสเรียก (Vocation) ที่จะต้องการประกาศข่าวดีของพระคริสตเจ้าในโรงเรียนและเจริญชีวิตของตนเพื่อเป็นประจักษ์พยาน (Witness) ถึงพระคริสตเจ้าโดยมีการศึกษาเป็นตัวกลาง สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2545)

พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” (Educating together in Catholic School) เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2550 ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในโรงเรียนทั้งที่เป็น พระสงฆ์ นักบวช ชาย-หญิงและฆราวาส ทุกคนมีหน้าที่ในกระบวนการพัฒนามนุษย์ (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2550)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่เคยปรากฏว่ามีการสังเคราะห์อัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกจากพระสมณสาส์นทั้ง 7 ฉบับมาก่อน

ในการกล่าวถึงอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ครูเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แม่ได้รับความสำคัญแต่กลับขาดความโดดเด่น เมื่อผู้บริหารโรงเรียนหรือฝ่ายการศึกษาของแต่ละสังฆมณฑลวางนโยบายบริหารการศึกษาบทบาทและลักษณะอัตลักษณ์ของครูโรงเรียนคาทอลิกมีความไม่ชัดเจน ทำให้ครูขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและบทบาทหน้าที่ของตนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน นำไปสู่ปัญหาการไม่สามารถทำให้นักเรียนและโรงเรียนคาทอลิกมีอัตลักษณ์ได้ตรงตามการคาดหวังของพระศาสนจักร ในขณะที่บทบาทในการผลิตนักเรียนให้มีอัตลักษณ์ตรงตามนโยบายการศึกษาคาทอลิกเป็นหน้าที่หลักของครูผู้สอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกที่จะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพของครู กล่าวคือ ต้องทำให้ครูผู้มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และคุณธรรมไปสู่นักเรียนเป็นผู้ที่เพียบพร้อมสมบูรณ์ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกก่อน ดังที่สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกได้กล่าวถึงครูไว้ว่า “โดยการเป็นประจักษ์พยานและความประพฤติของตน ครูมีบทบาทสำคัญเป็นอันดับแรกที่จะเผยแสดงคุณสมบัติเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิก ดังนั้นการอบรมครูอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของกิจกรรมเชิงอภิบาลที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ การอบรมนี้ต้องมุ่ง

สร้างแรงบันดาลใจให้ครูเป็นประจักษ์พยานถึงคุณค่าพระวรสารในห้องเรียนและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับงานอภิบาลของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับมุมมองตามหลักคริสตธรรมต่อโลก และต่อการศึกษา ปัญหานี้ยังอาจจะเกี่ยวข้องกับศิลปะของการสอนตามหลักการพระวรสาร” (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2520:78) โรงเรียนคาทอลิกทุกแห่งจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาครูให้เป็นผู้มีอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกก่อนเป็นอันดับแรก จึงจะทำให้สามารถผลิตนักเรียนให้เป็นผู้มีอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกได้ต่อไป โดยครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอันมุ่งเน้นการศึกษาการบูรณาการคุณค่าพระวรสารกับการเรียนรู้ทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามกรอบที่สมณสาส์นโรงเรียนคาทอลิกสู่สหัสวรรษที่สามกล่าวไว้ว่า “ในแผนงานทางการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกไม่มีการแบ่งแยกระหว่างเวลาในการเรียนรู้และเวลาในการหล่อหลอมอบรมระหว่างการแสวงหาความคิดและการเติบโตในปรีชาญาณ เนื้อหาวิชาต่างๆ ของโรงเรียนไม่ได้นำเสนอแต่เพียงความรู้ที่จะได้รับเท่านั้น แต่ยังเสนอคุณค่าต่างๆ ที่จะค้นหามาได้ และความจริงต่างๆ ที่จะค้นพบได้ (สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก, 2531: 14) นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดฝึกอบรมและ

ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

สนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกให้ดียิ่งขึ้นไป

ดังนั้น การศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกจึงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจของครูคาทอลิกต่อบทบาทหน้าที่ของตนตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกและเป็นการพัฒนาให้ครูมีลักษณะดังกล่าว สามารถถ่ายทอดความรู้ คุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

ประโยชน์ของงานวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกอย่างชัดเจนสามารถทำให้ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกและครูเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกชัดเจนและตรงกัน นำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา : เอกสารที่ใช้คือพระสมณสาส์นคาทอลิกด้านการศึกษาจำนวน 7 ฉบับ เผยแพร่โดยสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก

ขอบเขตด้านพื้นที่ : ไม่จำกัดพื้นที่เนื่องจากเอกสารที่ใช้ในการศึกษามีผลต่อการกำหนดนโยบายการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกทุกแห่งทั่วโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาพระสมณสาส์นอันเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นลายลักษณ์อักษร คือพระสมณสาส์นคาทอลิกจำนวน 7 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารที่เผยแพร่โดยสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกมีความน่าเชื่อถือและมีผลบังคับใช้ในการวางนโยบายการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกทั้งหมดทั่วโลก

ขั้นที่ 2 การสังเคราะห์ลักษณะอัตลักษณ์
 ครูโรงเรียนคาทอลิกจากพระสมณสาส์นทั้ง 7
 ฉบับ เนื่องจากพระสมณสาส์นมีลักษณะเป็น
 ข้อความร้อยแก้วขนาดยาวและมีเนื้อหาครอบคลุม
 การศึกษาทั้งหมดทุกด้าน ผู้วิจัยได้ทำการ
 จำแนกข้อมูลจากพระสมณสาส์นเฉพาะที่
 เกี่ยวข้องกับครู ทำการแบ่งแยกหมวดหมู่ของ
 ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกตาม
 ความคล้ายคลึงของแต่ละข้อความที่ปรากฏอยู่
 ในพระสมณสาส์นแต่ละฉบับ และนำเสนอให้
 อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย
 ผลการวิจัย

ศึกษาลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียน
 คาทอลิกที่ได้จากการสังเคราะห์พระสมณ
 สาส์นคาทอลิกมีทั้งสิ้น 7 ประการ ดังนี้

1) การดำเนินชีวิตเพื่อเป็นพยานถึง
 พระคริสต์ (Living to testify of Christ)
 หมายถึงการดำเนินชีวิตโดยเลียนแบบพระเยซู
 คริสต์เจ้า นำคำสอนของพระองค์มาปฏิบัติใน
 ชีวิตประจำวัน ทำให้ตนเองเป็นภาพสะท้อน
 ของพระเยซูเจ้า เป็นประจักษ์พยานถึงการมีอยู่
 และความรักของพระองค์ พระสมณสาส์น
 “การศึกษาอบรมแบบคริสต์” ข้อที่ 28 ได้
 กล่าวอย่างชัดเจนว่า “ขอให้ครูทั้งหลายเป็น
 ประจักษ์พยานถึงพระคริสต์ พระอาจารย์หนึ่ง
 เดียวของเรา ทั้งด้วยการดำรงชีวิตและด้วย
 การสั่งสอนของพวกเขา” ซึ่งสอดคล้องกับ

พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” ข้อที่
 78 “โดยการเป็นประจักษ์พยานและความ
 ประพฤติของพวกเขา ครูมีความสำคัญเป็น
 ลำดับแรกที่จะเผยแสดงคุณสมบัติเฉพาะ
 ของโรงเรียนคาทอลิก” ในขณะเดียวกัน พระ
 สมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาใน
 โรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 96 ก็กล่าวว่า “ผลที่
 จะได้รับจากการนำเสนอเกี่ยวกับความเชื่อ
 และจริยธรรมแบบคริสต์ขึ้นอยู่กับครูสอน
 ศาสนาเป็นสำคัญโดยขึ้นอยู่กับว่าเขาเป็นคน
 อย่างไรและเขาทำอะไร” และพระสมณสาส์น
 “การให้การศึกษอบรมร่วมกันในโรงเรียน
 คาทอลิก” ข้อ 15 กล่าวว่า “ผู้ให้การศึกษา
 อบรมมีความรับผิดชอบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อ
 การสร้างวิถีชีวิตแบบคริสตชนดั้งเดิมผู้ให้การ
 ศึกษาอบรมถูกเรียกร้องให้เป็นประจักษ์พยาน
 ถึงพระเยซูคริสตเจ้าและแสดงให้เห็นถึงชีวิต
 คริสตชนที่เป็นแสงสว่างและมีความหมาย
 สำหรับทุกคน”

ครูจึงมีหน้าที่ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติ
 ตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน โดยการเลียน
 แบบวิถีชีวิตของพระเยซูเจ้า ปฏิบัติตามคำสอน
 ของพระองค์ เช่น การรักผู้อื่น การรู้จักให้อภัย
 ผู้อื่น ความมีน้ำใจ และความปรองดอง เป็นต้น
 ทั้งนี้ยังหมายถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดของ
 พระศาสนจักรอันสืบเนื่องมาจากคำสอนของ
 พระเยซูเจ้าด้วย เช่น การร่วมพิธีบูชาขอบ

ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

พระองค์ในวันอาทิตย์และวันสำคัญทางศาสนา การปฏิบัติตนเช่นนี้จะทำให้ครูเป็นภาพสะท้อนของพระเยซูเจ้า ทำให้คำสอนของพระองค์เป็นที่รับรู้ในเชิงประจักษ์ และทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติตาม

2) การตระหนักและทุ่มเทให้กับหน้าที่ครู (Awareness and dedication to the duty of teacher) หมายถึงการที่ครูสำนึกถึงหน้าที่ เป้าหมาย วิถีปฏิบัติของวิชาชีพ และดำเนินชีวิตโดยทุ่มเทแรงกายแรงใจทั้งหมดกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน พระสมณสาส์น “นักบวชและพันธกิจในโรงเรียน” ข้อ 59 จึงกล่าวว่า “เป็นการเหมาะสมที่จะเน้นถึงมิติด้านกระแสน้ำของวิชาชีพครู เพื่อที่ครูจะได้ตระหนักว่าพวกเขามีส่วนร่วมในพันธกิจทางการศึกษาและทำให้ศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร” และพระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 5 ได้เน้นย้ำว่า “ครูต้องเต็มใจอุทิศตนอย่างถาวรให้กับการหล่อหลอมอบรม (นักเรียน) และพัฒนาตนเองในส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าชีวิตที่จะนำมาสู่ชุมชนการศึกษา” พระศาสนจักรได้ให้ความสำคัญโดยอุทิศพระสมณสาส์นฉบับหนึ่งให้เป็นพิเศษแก่ครูฆราวาสชื่อว่า “ฆราวาสในโรงเรียนคาทอลิก” ซึ่งมีกล่าวไว้ในพระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียน

คาทอลิก” ข้อ 37 ว่า “พระสมณสาส์นนี้มีขึ้นเพื่อเตือนใจบรรดาฆราวาสถึงหน้าที่รับผิดชอบของพวกเขา (ครู) ในการประกาศข่าวดีในแวดวงการศึกษาและเรียกร้องให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในพันธกิจร่วมกัน อันมีจุดมุ่งหมายสูงสุดอยู่ที่ความเป็นหนึ่งเดียวกันในพระศาสนจักร”

หน้าที่ของครูมิใช่เพียงข้อปฏิบัติในฐานะผู้สอนหรือหน้าที่ตามอาชีพเท่านั้น แต่ครูในโรงเรียนคาทอลิกถูกเรียกร้องให้ตระหนักว่าตนเองกำลังร่วมงานกับพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรในการสร้างบุคคลให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมทั้งกายและใจ หน้าที่นี้จะต้องปฏิบัติด้วยความสำนึกรู้ ด้วยความรัก และด้วยความตั้งใจ ซึ่งหลายครั้งมักถูกท้าทายด้วยความเชื่อ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงกระแสค่านิยมที่สวนทางกับความเชื่อแบบคริสต์

3) การร่วมงานกับส่วนต่างๆ ของชุมชน (Joining every parts of the community) หมายถึงการที่ครูตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมีบทบาทหน้าที่ต่อชุมชน ให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน และมีความสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ ของชุมชน เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง หัวหน้าชุมชน และสมาชิกอื่นในชุมชน พระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 39 กล่าวว่า “ยิ่งสมาชิกในชุมชนโรงเรียน

เต็มใจร่วมมือกันทำงานมากขึ้นเพียงใด กิจการของพวกเขาก็จะประสบผลสำเร็จมากขึ้นเพียงนั้น บรรดาครู นักเรียน และครอบครัวต่างควร จะให้ความสำคัญลำดับต้นๆ กับการทำงานตามหน้าที่ของตนด้วย จิตตารมณ์แห่งอิสรภาพ และความรักตามพระวรสารเพื่อให้เป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นโรงเรียนควรจะต้องเปิดช่องทางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่ร่วมงานกันในโรงเรียน การพบปะประชุมกันบ่อยๆ จะช่วยให้เกิดมีช่องทางการสื่อสารดังกล่าว ในขณะที่การเต็มใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาร่วมกันอย่างตรงไปตรงมาจะทำให้การสื่อสารนี้เกิดผลงอกงามยิ่งขึ้น” และพระสมณสาส์น “ซุรวาสคาทอลิกในโรงเรียน” ข้อ 34 ได้กำหนดลักษณะของการเป็นชุมชนว่า “นักเรียนควรจะได้รับ การนำทางจากครูคาทอลิกไปสู่การพัฒนาเจตคติต่อการเป็นมิตรกับผู้อื่นในสังคม ต่อผู้อื่นในชุมชนทางการศึกษาในชุมชนอื่นๆ ที่นักเรียนเป็นสมาชิกอยู่ และในชุมชนมนุษย์ทั้งปวง ครูซุรวาสคาทอลิกเป็นสมาชิกของชุมชนทางการศึกษาที่กว้างกว่าด้วยเช่นกัน พวกเขามีอิทธิพลต่อและได้รับอิทธิพลจากบรรยากาศทางสังคมของโรงเรียน ดังนั้น ครูซุรวาสคาทอลิกควรที่จะสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ พวกเขาควรที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีม และครูควรจะ

สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดเป็นชุมชนทางการศึกษาและยินดีจะเข้าร่วมในกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลายทั้งมวลซึ่งเป็นความมุ่งมั่นทำงานทางการศึกษาร่วมกันของสถาบันการศึกษา”

ครูจึงต้องเป็นผู้ที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างและส่วนต่างๆ ที่ประกอบขึ้นกันเป็นโรงเรียนและชุมชน ให้ความร่วมมือ ประสานงาน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อันจะนำมาซึ่งบรรยากาศแห่งความรักและความเกื้อหนุน เกิดการส่งเสริมซึ่งและกันและทำให้เป้าหมายทางการศึกษาสำเร็จไปได้โดยง่าย พร้อมกันนี้เองนักเรียนจะได้มีแบบอย่างในการตระหนักรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อสังคมต่อไป

4) การเตรียมตัวและพัฒนาการสอนวิชาการทางโลก (Preparing and Developing of Secular Knowledge) หมายถึงการที่ครูทำให้องค์ความรู้วิชาการต่างๆ มีความทันสมัยอยู่เสมอ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา มีการนำอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาปรับใช้ เป็นการส่งเสริมคุณภาพการสอนให้มากขึ้น พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 40 มีการยอมรับว่า “เนื้อหาวิชาการต่างๆ มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนา นักเรียนให้เป็นคริสตชนที่มีวุฒิภาวะ ครูสามารถ

หล่อหลอมความคิดและจิตใจของนักเรียนของตน และชี้ให้นักเรียนอุทิศตนทั้งครบแก่พระคริสต์โดยมีบุคลิกภาพโดยรวมที่เต็มเต็มด้วยวัฒนธรรมของมนุษย์” และข้อที่ 41 จึงแนะนำว่า “ครูที่เปี่ยมด้วยปรัชญาแบบคริสต์จะเตรียมการสอนเป็นอย่างดี” ในขณะเดียวกัน “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 22 - 23 ก็ยืนยันสอดคล้องกันว่า “การหล่อหลอมอบรมผู้ให้การศึกษาอบรมที่เป็นมืออาชีพมีความหมายถึงขอบเขตอันกว้างขวางของทักษะทางวัฒนธรรม จิตวิทยา และเกี่ยวกับวิธีการสอนซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของสมรรถภาพในการพึ่งตนเอง วางแผน และประเมินผลความคิดสร้างสรรค์ การเปิดรับนวัตกรรมรวมถึงความสันทัดในการปรับปรุงให้ทันสมัย การวิจัย และทดลอง การพัฒนาบุคลากรครูยังเรียกร้องความสามารถในการบูรณาการทักษะทางวิชาชีพกับแรงจูงใจทางการศึกษา โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษกับสถานการณ์ทางด้านความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน โดยเพิ่มกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในการสอนแบบมืออาชีพเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ในสายตาและความคาดหวังของนักเรียนและพ่อแม่ของพวกเขา ผู้ให้ศึกษาอบรมถูกมองและปรารถนาจะให้เป็นผู้ยินดี

และพร้อมที่จะเป็นคู่สนทนา สามารถที่จะกระตุ้นให้เยาวชนพัฒนาในสู่การหล่อหลอมอย่างสมบูรณ์ครบครัน สนับสนุนและนำทางให้พวกเขาใช้พลังที่ยิ่งใหญ่และทักษะไปในทางบวกกับการสร้างตนเองและชีวิตของพวกเขา และเป็นประจักษ์พยานที่จริงจังและน่าเชื่อถือถึงความรับผิดชอบและความหวังที่โรงเรียนพึงมอบให้แก่สังคม การปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และต่อเนืองที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์และทุกภาคส่วนของสังคมในทุกวันนี้ ทำให้ตระหนักว่าความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วสมัยไปก่อนเวลาอันสมควร จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทัศนคติและวิธีการใหม่ๆ ผู้ให้การศึกษาอบรมจำเป็นต้องปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่ตนสอนและวิธีการสอนที่ใช้ให้ทันสมัยอยู่เสมอๆ กระแสเรียกของผู้ให้การศึกษาอบรมเรียกร้องให้พวกเขาต้องพร้อม และมีความสามารถที่จะฟื้นฟูและปรับตัวอย่างต่อเนื่อง”

จะเห็นได้ว่า พระศาสนจักรให้ความสำคัญกับความรู้ทางโลกเป็นอย่างมากยิ่งเพราะเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ ครูได้รับการคาดหวังให้เป็นผู้มีความรู้ และต้องตั้งใจในการเตรียมการเรียนการสอนวิชาการทุกครั้ง อีกทั้งยังต้องขวนขวายที่จะพัฒนาความรู้ของตนให้ทันสมัยเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

5) การเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนคำสอน จริยธรรม ศีลธรรม และศาสนา (Being an expert in moral and religious teachings) หมายถึงการที่ครูในโรงเรียนอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำสอนของพระเยซูเจ้าและของพระศาสนจักรคาทอลิก เข้าใจหลักการ เหตุผล และที่มาของคำสอนเหล่านั้น สามารถถ่ายทอดคำสอนแก่นักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นและกลายเป็นผู้มีความเชื่อตามไปด้วย ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างข้อความจากพระสมณสาส์นต่างๆ ได้แก่ สมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 52 ได้มีการยืนยันว่าต้องมีการพัฒนาการสอนคำสอน กล่าวคือ “โรงเรียนคาทอลิกต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา กับพัฒนาการใหม่ๆ ในแวดวงของจิตวิทยาเด็ก วิธีการสอนโดยเฉพาะวิธีสอนคำสอน และควรจะต้องติดตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิของพระศาสนจักร โรงเรียนต้องพยายามทุกวิถีทางเท่าที่จะทำได้เพื่อช่วยพระศาสนจักรให้บรรลุภารกิจในการสอนคำสอน และดังนั้นจึงต้องมีครูที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการสอนคำสอน” และ ข้อ 78 กล่าวว่า “โดยการเป็นประจักษ์พยานและความประพฤติของพวกเขา ครูมีความสำคัญเป็นลำดับแรกที่จะเผยแสดงคุณสมบัติเฉพาะของโรงเรียน คาทอลิก ดังนั้น

การอบรมครูอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของกิจกรรมเชิงอภิบาลที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ การอบรมนี้ต้องมุ่งให้ครูได้รับแรงกระตุ้นให้เป็นประจักษ์พยานถึงพระคริสตใน ห้องเรียนและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับงานเผยแผ่ธรรมของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเกี่ยวกับมุมมองของคริสตชนต่อโลกและต่อการศึกษา ปัญหาเกี่ยวข้องกับศิลปะการสอนที่เป็นไปตามหลักการในพระวรสาร ในทำนองเดียวกัน พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 26 กล่าวว่า “การถ่ายทอดสาระความเชื่อของคริสตชนด้วยการสอน หมายถึงการมีความเชี่ยวชาญในด้านของความรู้ ความจริง ความเชื่อ และหลักการของชีวิตจิตซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่ตลอดเวลา”

อัตลักษณ์ประการนี้เป็นสิ่งที่ถูกเอ่ยขึ้นซ้ำบ่อยครั้งในพระสมณสาส์นทั้ง 7 ฉบับ พระศาสนจักรคาทอลิกได้รับหน้าที่ในการเผยแผ่คำสอนของพระคริสตเจ้าและโรงเรียนได้กลายเป็นสนามสำคัญสำหรับการเพาะเมล็ดแห่งความเชื่อนี้ ครูจึงต้องมีความตระหนักรู้ถึงหน้าที่การสอนคำสอนของพระเยซูเจ้าไปสู่ นักเรียน ซึ่งนอกจากจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาการสอนคำสอนให้มีความทันสมัยและน่าสนใจสำหรับนักเรียน

6) การเป็นผู้มีความสามารถในการสังเคราะห์ หลอมรวมความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิต (Being a person who capable of synthesizing, combining beliefs, culture and life) หมายถึงการที่ครูมีความเข้าใจ คติวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทำการสอนและดำเนินชีวิตประจำวันโดยใช้หลักการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่หลากหลาย รู้จักการอยู่ร่วมกันแบบหลอมรวมความเชื่อ วัฒนธรรม อันแตกต่างและรูปแบบชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ทำให้นักเรียนต่างความเชื่อและนักเรียนคาทอลิกมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 24 กล่าวว่า “การบูรณาการระหว่างความเชื่อ วัฒนธรรม และชีวิตตามที่ครูในโรงเรียนคาทอลิกได้รับเรียกร้องให้กระทำเช่นนั้นจะสำเร็จไปได้ด้วยการบูรณาการแง่มุมต่างๆ ทุกๆ ด้านของความรู้ของมนุษย์ผ่านทางเนื้อหาสาระวิชาที่สอนโดยอาศัยแสงสว่างของพระวรสาร และในการเจริญเติบโตของคุณลักษณะทางคุณธรรมที่เป็นอัตลักษณ์แบบคริสต์ นี่หมายความว่าผู้ให้การศึกษาอบรมคาทอลิกต้องมีความละเอียดอ่อนเป็นพิเศษกับผู้ที่เขาจะหล่อหลอมอบรมเพื่อที่จะเข้าใจถึงความต้องการ ไม่เพียงแต่เฉพาะพัฒนาการทางความรู้และทักษะของเขาแต่รวมถึงความเจริญเติบโตของความเป็นมนุษย์ด้วย

ดังนั้น ผู้ให้การศึกษาอบรมต้องอุทิศตนให้ผู้อื่นด้วยใจห่วงใย ส่งเสริมให้พวกเขาได้สัมผัสกับความมั่งคั่งแห่งความเป็นมนุษย์ของพวกเขา ตรงกับที่พระสมณสาส์น “การให้การศึกษาอบรมร่วมกันในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 20 กล่าวว่าผู้ให้การศึกษาอบรม “ต้องเต็มใจที่จะเรียนและพัฒนาความรู้ และเปิดรับวิธีการได้รับการฟื้นฟูและทำให้ทันสมัย แต่ก็เปิดรับการหล่อหลอม และการแบ่งปันทางจิตวิญญาณและทางศาสนาด้วยเช่นกัน”

ครูในโรงเรียนคาทอลิกอยู่ท่ามกลางนักเรียนที่นับถือศาสนาหลากหลาย จึงจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ครูต้องสามารถเข้าใจและบูรณาการสิ่งเหล่านี้ผ่านการใช้ชีวิต การปฏิบัติตน และผ่านทางบทเรียนต่างๆ ภายในห้องเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนได้

7) การเจริญชีวิตจิตร่วมกับนักเรียนโดยตรงและต่อรายบุคคล (Developing of spiritual life with students directly and individually) หมายถึงการสร้าง รักษา และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นรายบุคคล เอาใจใส่ในความเป็นตัวตนเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน เรียนรู้ความถนัด ความชอบ ความสามารถพิเศษ หรือปัญหาของแต่ละคนอย่างใกล้ชิด เป็นที่ปรึกษาที่มี

คุณภาพและไว้วางใจได้ สร้างความเชื่อใจระหว่างครูกับนักเรียน พระสมณสาส์น “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” ข้อ 71 - 72 ได้กล่าวว่า “ครูจะต้องยอมรับนักเรียนอย่างที่เขาเป็น ครูจะต้องช่วยเหลือพวกเขาให้เข้าใจว่าความขឹងใจสงสัยและความเฉยเมยเป็นปรากฏการณ์ปกติ และเหตุผลที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์เช่นนี้ก็เป็นที่เข้าใจได้ ครูจะต้องเชิญชวนให้นักเรียนด้วยมิตรไมตรีให้ร่วมกันแสวงหาและค้นพบข่าวดีแห่งพระวรสารอันเป็นบ่อเกิดของความปีติยินดีและสันติสุข ครูควรจะมีทัศนคติและพฤติกรรมเหมือนกับผู้ที่เตรียมดิน จากนั้นครูจะเติมชีวิตด้านจิตวิญญาณของตนลงไปและภาวนาให้แก่บรรดานักเรียนที่ตนได้รับมอบหมายให้ดูแล วิธีการที่ดีเลิศในการผูกมิตรกับนักเรียน นั่นคือ วิธีย่างๆ เพียงแต่พูดคุยกับพวกเขาและเปิดโอกาสให้พวกเขาได้พูด เมื่อครูสามารถสร้างบรรยากาศอันอบอุ่นและไว้วางใจขึ้นได้แล้ว คำถามต่างๆ ก็จะพรั่งพรูออกมาตามธรรมชาติ ครูควรจะตอบคำถามเหล่านี้ด้วยความอดทนและโดยไม่มีทิฐิและควรจะหลีกเลี่ยงการตอบคำถามด้วยคำตอบที่ตายตัวโต้แย้งไม่ได้ เช่นเดียวกันนี้เอง พระสมณสาส์น “โรงเรียนคาทอลิกกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม

ข้อ 19 ได้กล่าวว่า “ในโรงเรียนคาทอลิกความรับผิดชอบหลักในการสร้างบรรยากาศที่พิเศษของโรงเรียนแบบคริสตชนนี้ตกอยู่กับครูในฐานะของปัจเจกบุคคลและฐานของชุมชน การสอนมีนัยยะทางศีลธรรมที่ลึกซึ้งซึ่งเป็นพิเศษและเป็นหนึ่งในกิจกรรมของมนุษย์ที่ล้ำค่าและสร้างสรรค์ที่สุด ทั้งนี้เพราะครูไม่ได้แต่เพียงเขียนคำสอนลงในวัสดุที่ไม่มีชีวิตแต่จารึกบนจิตวิญญาณของมนุษย์ ดังนั้นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียนจึงมีความสำคัญใหญ่หลวง และไม่จำกัดอยู่แต่เพียงการให้และการรับเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับพระสมณสาส์น “ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน” ข้อ 33 ที่กล่าวไว้คือ “ความสัมพันธ์โดยตรงและเป็นรายบุคคลไม่ได้เป็นเพียงวิธีการซึ่งครูสามารถช่วยการหล่อหลอมนักเรียนได้เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูต้องรับรู้เกี่ยวกับนักเรียนเพื่อที่จะช่วยแนะนำพวกเขาอย่างเพียงพอ”

ครูโรงเรียนคาทอลิกจึงถูกเรียกร้องให้มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียนรายบุคคลอย่างเข้มข้น เป็นที่ปรึกษาที่ดี ไว้วางใจ และฟังฟังได้ ซึ่งความสัมพันธ์อันดีนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นต่อคำสอนของครูและนำสิ่งที่ครูสอนหรือแนะนำไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริงในชีวิตของพวกเขา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องลักษณะอัตลักษณ์ของครูโรงเรียนคาทอลิกเกิดจากการศึกษาพระสมณสาส์นด้านการศึกษาคาทอลิกทั้ง 7 ฉบับ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะเจาะจงในด้านที่เกี่ยวกับครูโรงเรียนคาทอลิก โดยคัดเลือกข้อความจากพระสมณสาส์นแต่ละฉบับที่กล่าวถึงครูโรงเรียนคาทอลิก นำมาจัดเรียง และเลือกข้อความที่คล้ายคลึงกันจากพระสมณสาส์นแต่ละฉบับหรือที่มีความโดดเด่นเป็นพิเศษออกมา ทำให้เกิดเป็นลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก 7 ประการที่แสดงให้เห็นว่าครูโรงเรียนคาทอลิกแตกต่างจากครูอื่นๆ การศึกษานี้ทำให้อัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกได้รับการนำเสนอขึ้นมาอย่างโดดเด่น ชัดเจน และเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น ช่วยให้ครูตระหนักรู้ต่อบทบาทหน้าที่และวิธีการวางตัวระหว่างปฏิบัติงาน ลักษณะอัตลักษณ์ของครูโรงเรียนคาทอลิกเป็นสิ่งที่ครูผู้จะเข้ามาทำหน้าที่ในโรงเรียนคาทอลิกจะต้องได้รับการชี้แจงอย่างชัดเจน อีกทั้งต้องอาศัยความตระหนักรู้และความตั้งใจอย่างดียิ่งที่จะปฏิบัติตนให้เกิดอัตลักษณ์ทั้ง 7 ประการ รวมไปถึงการได้รับการสนับสนุนและการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารเพื่อการพัฒนาอัตลักษณ์ดังกล่าว ผลการวิจัยส่วนหนึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องอัตลักษณ์โรงเรียนคาทอลิกใน

อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่เป็นพลวัตตามนโยบายของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย (ฉลองรัฐ สังขรัตน์, 2559) และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (ธวัช สิงห์สา, 2559) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกโดยรวมและมีลักษณะอัตลักษณ์ของครูคาทอลิกปรากฏรวมอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

งานวิจัยนี้ทำให้เกิดการนำเสนอลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกออกมาในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและชัดเจน คือเป็นข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในโรงเรียนคาทอลิก ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนคาทอลิกเกิดความเข้าใจ ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการวางแผน แนะนำแนวทาง ชี้นำวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนถูกต้องตามลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิกได้ ควรมีการนำเสนอและย้ำเตือนครูให้ตระหนักและตั้งใจทำตนให้มีอัตลักษณ์อยู่เป็นระยะๆ อบรม ส่งเสริม และจัดให้ครูเกิดความกระตือรือร้นจะพัฒนาอัตลักษณ์แต่ละประการให้ชัดเจนและโดดเด่นอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

การวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการวิจัยเรื่องแนวทางใหม่ในการพัฒนาครูโรงเรียนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนคาทอลิกให้มีลักษณะอัตลักษณ์ตามที่กำหนดไว้ในพระสมณสาส์น การนำไปใช้พัฒนาครูโรงเรียนคาทอลิกในด้านคุณธรรมและจริยธรรม รวมไปถึงการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ครู และนักเรียนโรงเรียนคาทอลิก เป็นต้น

ลักษณะอัตลักษณ์ครูโรงเรียนคาทอลิก

บรรณานุกรม

- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2555). **ก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกปี ค.ศ.2012-2015**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2556). **อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก**. กรุงเทพฯ: อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2561). **เมื่ออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกเข้าสู่ชีวิต**. กรุงเทพฯ: อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกไทยแห่งประเทศไทย. **ประวัติการศึกษา**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 10 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก :<http://www.catholic-education.or.th/2015/index.php/history-of-education/ayutthaya.html>.
- สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2560). **กฤษฎีกาสัมชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศักราช 2015 “ศิษย์พระคริสต์เจริญชีวิตประกาศข่าวใหม่”**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ : 27 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก : http://www.catholic.or.th/main/images/service/350years/decreed2015/decreed2015_thai_cbct.pdf.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (1965). **คำแถลงของสภาพระสังคายนาวาติกันที่สอง เรื่องการอบรมตามหลักพระคริสตธรรม**. กรุงเทพฯ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (1965). **การศึกษาอบรมแบบคริสต์ (Gravissimum Educationis)**. กรุงเทพฯ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (ม.ป.ป.). **ฆราวาสคาทอลิกในโรงเรียน: พยานยืนยัน ความเชื่อ**. กรุงเทพฯ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2556). **มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก. (2556). **โรงเรียนคาทอลิก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

- Congregation for Catholic Education. (2002). **Consecrated Persons and their Mission in Schools**. [Online]. Accessed on : 2 September 2018. Retrieved from : https://www.Vatican.va/roman_curia/congregations/ccatheduc/documents.
- Congregation for Catholic Education. (1977). **The Catholic School**. [Online]. Accessed on : 2 September 2018. Retrieved from : http://www.vatican.va/roman_curia/congregations.
- Congregation for Catholic Education. (1988). **The Catholics school on the Threshold of the Third Millennium**. [Online]. Accessed on : 1 September 2018. Retrieved from : <http://www.vatican.va/roman>.
- Congregation for Catholic Education. (1982). **Lay Catholic in Schools: Witnesses to Faith**. [Online]. Accessed on : 3 September 2018. Retrieved from : <http://www.vatican.va/roman>.
- Congregation for Catholic Education. (1988). **The Religious Dimension of Education in a Catholic School**. [Online]. Accessed on : 2 September 2018. Retrieved from : http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccatheducdocuments.